

The background of the image features a close-up, textured view of the European Union flag, with its blue field and twelve golden stars. In the upper left corner, the Polish flag is partially visible, showing its characteristic white and red horizontal stripes. The overall composition is dynamic, with the flags appearing to flow across the frame.

Program europejski **Lewicy**

LEWICA

Program europejski Lewicy

W 2024 r. po raz pierwszy swoją reprezentację w Parlamencie Europejskim wybiorą osoby, które urodziły się po wprowadzeniu przez Lewicę Polski do Unii Europejskiej. Dzięki obecności w UE w ostatnich dwudziestu latach nasze państwo odniosło wymierne korzyści rozwojowe i inwestycyjne. Dziś, po dwudziestu latach, w Unii jesteśmy u siebie. Wielkim krokiem naprzód są programy planowane i realizowane w ramach Krajowego Planu Odbudowy.

Unia Europejska staje przed kolejnymi wyzwaniami. Grożą nam nie tylko kryzysy związane z klimatem i degradacją środowiska, dostępnością mieszkań i rozwarstwieniem społecznym, ale też wzrost popularności skrajnej prawicy, dla której Unia Europejska jest wrogiem. Lewica wychodzi naprzeciw tym zagrożeniom.

Chcemy demokratycznej, wolnej, sprawiedliwej i bezpiecznej Europy. Wierzymy w Europę gwarantującą prawa człowieka i godność dla wszystkich jej mieszkańców, zapewniającą godne życie dla wszystkich – dzieci, uczniów, studentek, pracowników, senierek. Demokratyzacja procesów decyzyjnych jest nie tylko odpowiedzią na wzrost znaczenia partii eurosceptycznej prawicy, ale również drogą prowadzącą do budowy europejskiej wspólnoty obywatelskiej. Europejki i Europejczycy muszą uzyskać poczucie sprawczości i kontroli nad instytucjami unijnymi. Będziemy dążyć do tego, by Europa chroniła środowisko i klimat, kosztami niezbędnych przemian obciążając tych, którzy najwięcej zanieczyszczają, a nie zwykłych ludzi.

Unia Europejska jest korzystna dla Polski i Europy, ale możemy uczynić ją lepszą. Potrzebujemy do tego wzmocnić jej demokratyczne fundamenty, odświeżyć traktaty i rozszerzać współpracę między państwami członkowskimi. Potrzebujemy znaleźć zdrową równowagę między „liberum veto” a dominacją kilku największych państw i dążyć do zrównania poziomów życia między państwami członkowskimi.

Zjednoczona Europa jest też oparciem dla Polski w niestabilnych czasach. Mamy wiele wspólnych wyzwań, celów i zagrożeń z innymi państwami Europy Środkowo-Wschodniej – co dobitnie pokazała inwazja rosyjska na Ukrainę i jednogłośnie odpowiedź naszego regionu. Zwłaszcza w tych trudnych czasach potrzebujemy wzajemnej solidarności obejmującej wszystkie państwa Unii Europejskiej.

W 2004 r. wstępowaliśmy pełni nadziei do Unii Europejskiej. Dziś, po dwudziestu latach, jesteśmy jej ważną częścią, a nasza przyszłość dalej leży w Europie. Chcemy aby Europa zapewniała nam pokój i bezpieczeństwo oraz aby rozwiązania tworzone na poziomie wspólnotowym miały na celu poprawę codziennego życia Europejczyków i Europejczyków. To Unia Europejska tworzona na ludzką miarę. Europa ambitna i spełniająca nowe marzenia. Taką cenimy, takiej chcemy i taką będziemy wspólnie budować.

DEMOKRATYCZNA EUROPA.....	7
PRACA.....	10
MIESZKANIA.....	14
EUROPA RÓWNYCH PRAW.....	16
TRANSPORT.....	18
ENERGETYKA I POLITYKA KLIMATYCZNA.....	22
OCHRONA PRZYRODY, ROLNICTWO I PRAWA ZWIERZĄT.....	25
NAUKA I TECHNOLOGIA.....	31
GOSPODARKA I FINANSE.....	36
ZDROWIE, POLITYKA SPOŁECZNA I SENIORALNA.....	40
DLA MŁODYCH.....	44
KULTURA.....	46
OBRONNOŚĆ.....	48
POLITYKA ZAGRANICZNA.....	50
POLITYKA MIGRACYJNA.....	53

DEMOKRATYCZNA EUROPA

1. Demokratyczna Konstytucja dla Europy.

Unia Europejska stała się czymś więcej niż tylko paktem gospodarczym. Czas, by Unia stała się prawdziwym demokratycznym domem wszystkich Europejczyków i Europejki. Ogólnounijna debata i proces konstytucyjny nastawiony na włączenie lokalnych społeczności powinien doprowadzić do stworzenia projektu europejskiej konstytucji, która zostanie następnie przyjęta przez wszystkich obywateli i obywatelki UE.

2. Wzmocnienie Parlamentu Europejskiego.

Parlament Europejski posiada silny mandat demokratyczny, dlatego musi być w stanie realizować interesy wybierających go społeczeństw. Musi też stać się przeciwwagą dla tych organów UE, które nie pochodzą z wyborów. Parlament powinien sam ustalać, jak wybierani są jego członkowie. Musi posiadać inicjatywę ustawodawczą, a także równe uprawnienia budżetowe. Powinien również swobodnie i demokratycznie wybierać przewodniczącego Komisji Europejskiej oraz odwoływać Komisję i jej przewodniczącego w drodze konstruktywnego wotum nieufności.

3. Demokracja bezpośrednia.

Obywatele i obywatelki Unii Europejskiej powinny mieć większy wpływ na jej przyszłość. Usprawnimy Europejską Inicjatywę Obywatelską. Zmniejszymy liczbę podpisów wymaganą, aby złożyć obywatelski projekt nowych przepisów. Uchylimy prawo Komisji Europejskiej do odrzucania inicjatyw wedle uznania.

4. Koniec szantażu w Radzie.

Potrzebujemy Unii Europejskiej, która potrafi reagować szybko na zachodzące wydarzenia, a wszystkie decyzje podejmowane są w przejrzysty sposób. Zasada jednomyślności wykorzystywana jest przez kraje takie jak Węgry do blokowania procesu decyzyjnego i uzyskiwania daleko idących koncesji za pomocą zakulisowych umów. Opowiadamy się za stopniowym odchodzeniem od zasady jednomyślności w Radzie UE na rzecz podwójnej kwalifikowanej większości (QMV). Jednocześnie chcemy wypracowania nowej formuły QMV, która zmniejsza siłę wpływu największych państw UE – Niemiec i Francji.

5. Nie dla Europy dwóch prędkości.

Koncepcja "Europy dwóch prędkości" jest niezwykle szkodliwa z perspektywy Polski i państw naszego regionu. Wszyscy obywatele UE powinni móc czerpać pełne korzyści z członkostwa w Unii. Sprzeciwiamy się propozycjom dalszej integracji unijnej opartej o współpracę jedynie garstki unijnych państw. Unia Europejska powstała by zasypywać różnice między krajami, nie by tworzyć kolejne podziały. Będziemy dążyć do zrównania w górę i ujednoczenia wymogów wizowych dla wszystkich państw członkowskich, aby paszport UE był tak samo silny w każdym państwie.

6. Zwalczenie korupcji i nadużyć.

Instytucje UE są niedostatecznie przygotowane do zapobiegania korupcji i masowym nadużyciom. Konieczne jest powołanie niezależnego ciała kontrolnego z uprawnieniami do nadzoru wszystkich instytucji unijnych i zasobami do prowadzenia dochodzeń i nakładania sankcji za nieetyczne postępowanie i nadużywanie urzędu. Wprowadzimy kompleksowe przepisy regulujące działalność lobbingsową, w tym obowiązkowy unijny rejestr lobbystów. Zwiększymy środki Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych, by poprawić efektywność dochodzeń w sprawach wykorzystania funduszy europejskich. Zwiększymy restrykcje wobec europejskich urzędników i rządów krajów członkowskich, w przypadku których stwierdzone zostały nadużycia.

7. Ochrona demokracji i praw obywateli.

Musimy chronić demokrację i podstawowe prawa obywateli przed tendencjami autorytarnymi w państwach członkowskich. Powołamy Komisję Kopenhaską przy Europejskim Trybunale Sprawiedliwości, czyli niezależną instytucję dochodzeniową. Komisja będzie rozpatrywać przypadki łamania artykułu 2 Traktatu o Unii Europejskiej, gwarantującego prawo do godności, wolności, demokracji, równości, rządów prawa, niezawisłości sędziowskiej i przestrzegania praw człowieka.

8. Żadnych funduszy UE dla autokratów.

Fundusze UE powinny przynosić korzyści obywatelom, a nie skorumpowanym przywódcom. Opowiadamy się za zdecydowanym zastosowaniem mechanizmu warunkowości wobec Węgier i rozszerzeniem go na kolejne fundusze, aby zapobiec wykorzystywaniu unijnych pieniędzy dla utrzymania kleptokratycznego reżimu Viktora Orbána. Podobne środki powinny być stosowane wobec wszystkich krajów, w których występują problemy z praworządnością i korupcją.

PRACA

9. Europejski standard zatrudnienia.

Każdy pracownik powinien być w stanie godnie żyć. Dlatego Unia Europejska powinna wyznaczać wysokie standardy zatrudnienia dla wszystkich państw członkowskich. Proponujemy Europejski Pakiet Pracowniczy, który poprawi sytuację ciężko pracujących Europejczyków i uczyni dobre praktyki wspólnymi dla całej UE. Praktyki te obejmą, między innymi, wysokość wynagrodzeń, czas pracy i czas wolny, jawność płac, równość płac, prawo do zasiłku, ochronę przed dyskryminacją w pracy ze względu na m.in. płeć, ochronę przed mobbingiem. Niezwłocznie należy wprowadzić przepisy dotyczące prawa do bycia offline. Na poziomie europejskim należy podjąć działania ułatwiające podejmowanie pracy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami. Zmieniająca się Europa potrzebuje, żeby każdy kto chce, mógł pracować – to praca ma się dopasować do człowieka, nie człowiek do pracy.

10. Czas na wyższe płace.

Będziemy dążyć do zmniejszenia nierówności dochodowych wewnątrz państw członkowskich i między nimi. Popieramy ustanowienie europejskiej płacy minimalnej i jej stopniowego zrównywania między państwami członkowskimi. Wdrożymy mechanizmy ograniczające rozwarstwienie płacowe wewnątrz przedsiębiorstw.

11. Odsetki za opóźnione wypłaty.

Wprowadzimy wspólne dla całej UE standardy dotyczące automatycznie naliczanych odsetek za opóźnienia w wypłatach pensji w wysokości 0,5% miesięcznych zarobków dziennie. Nałoży to na nieuczciwych pracodawców presję, aby wywiązywać się z zapisów umowy, a z pracowników zdejmie konieczność dochodzenia swoich praw w sądzie pracy. Rozwiązanie to zostanie już teraz zawarte w implementacji unijnej dyrektywy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę prowadzonej przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

12. Uczciwe warunki pracy.

Zlikwidujemy patologie rynku pracy, jakimi są umowy śmieciowe i wymuszone samozatrudnienie. Zagwarantujemy pełnię praw pracowniczych osobom pracującym na rzecz

platform cyfrowych. Zakażemy darmowych staży i wprowadzimy minimalną stawkę godzinową dla stażystów – przyjmimy dyrektywę o praktykach i stażach regulującą tę kwestię na terenie Unii Europejskiej.

13. Prawo do odpoczynku.

Pracownicy muszą mieć czas złapać oddech. Będziemy dążyć do ograniczenia czasu pracy poprzez zwiększenie liczby dni urlopu wypoczynkowego i stopniowe zmniejszanie tygodniowego wymiaru czasu pracy bez obniżki wynagrodzeń. Zapewnimy prawo do bycia offline – bo nie można oczekiwać od pracownika odbierania maili i telefonów po godzinach pracy. Doprowadzimy do przyjęcia i implementacji w Polsce dyrektywy o prawie do bycia offline – zgodnie z rezolucją Parlamentu Europejskiego z 2021 roku.

14. Koniec z karą za chorowanie

W każdym państwie członkowskim chory pracownik powinien móc w spokoju wrócić do zdrowia, nie narażając innych pracowników. Wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze względu na zwolnienie lekarskie i zasiłek chorobowy powinny zostać ujednoczone.

15. Szeroki dialog społeczny i silne związki zawodowe.

Zadbamy o dalsze upowszechnianie zakładowych i ponadzakładowych układów zbiorowych. Wprowadzimy ułatwienia dla ponadnarodowego organizowania się pracowników i uregulujemy możliwość jednoczesnego strajku w oddziałach jednej korporacji w różnych krajach. Będziemy zwalczać rozbijanie związków zawodowych przez pracodawców lub utrudnianie zakładania nowych.

16. Europejska Inspekcja Pracy.

Aby walczyć z wyzyskiem i łamaniem prawa pracy przez międzynarodowe firmy, ustanowimy Europejską Inspekcję Pracy. Jej zadaniem będzie koordynacja działań krajowych inspekcji pracy, nadzorowanie warunków pracy, płacy i prywatności pracowników, a także ochrona przed dyskryminacją i mobbingiem. Inspekcja będzie miała prawo nakładać kary uzależnione od obrotu firmy. Zadaniem inspekcji będzie również pilnowanie, aby międzynarodowe koncerny, np. sieci handlowe, nie traktowały pracowników w Polsce gorzej niż w państwach Europy Zachodniej.

17. Przyjazna regulacja pracy przyszłości.

Zadbamy, by rozwój technologii ułatwiał pracę, a nie tworzył nowe zagrożenia. Wprowadzimy obowiązek konsultowania algorytmów zarządzających pracą z przedstawicielami zatrudnionych. Skończymy z niejawnym zbieraniem i przetwarzaniem danych cyfrowych oraz inwigilacją w miejscu pracy.

18. Umowa o pracę ponad granicami.

Pracownicy firm zagranicznych nieposiadających lokalnych oddziałów często zmuszani są do fikcyjnego samozatrudnienia. Aby temu przeciwdziałać, będziemy dążyć do zawarcia porozumień międzynarodowych, gwarantujących takim pracownikom na terenie UE/EFTA minimalny europejski standard zabezpieczeń umowy o pracę, ograniczając jednocześnie skomplikowane formalności dla obu stron.

19. Ochrona pracowników delegowanych.

Pracownicy delegowani szczególnie często padają ofiarą nieuczciwych pracodawców. W dużej mierze wynika to z braku wiedzy o standardach pracy w kraju delegowania. Będziemy temu przeciwdziałać poprzez nałożenie na pracodawców (na poziomie unijnym) obowiązku przekazania podstawowych wiadomości dotyczących warunków pracy w kraju delegowania przed jej podjęciem.

Za przygotowanie najważniejszych informacji (np. wysokości płacy minimalnej, maksymalnego czasu pracy, istniejących układów zbiorowych w danej branży czy przysługującej liczby dni urlopowych) odpowiedzialna będzie właściwa, krajowa inspekcja pracy, zaś w przypadku nieprzekazania tych informacji przez pracodawcę, będzie mogła ona nałożyć grzywnę.

20. Aktywna walka z bezrobociem.

Uruchomimy środki unijne w celu walki z wyspami bezrobocia przy pomocy inwestycji zapewniających godne zatrudnienie w regionach, w których stopa bezrobocia jest o połowę wyższa niż na szczeblu krajowym. Zwiększymy inwestycje krajów członkowskich w dostęp do szkoleń i wartościowej pracy dającej perspektywę na przyszłość. Wzmocnimy „Gwarancję dla młodzieży”, by zlikwidować bezrobocie wśród młodych osób.

21. Takie same świadczenia za taką samą pracę.

W przypadku utraty pracy za granicą, zasiłek zależy od miejsca zamieszkania, a nie miejsca świadczenia pracy. Będziemy dążyć do zmiany europejskich przepisów, aby otrzymywany zasiłek był właściwy dla państwa ostatniego zatrudnienia.

MIESZKANIA

22. Europejski Fundusz Mieszkaniowy.

Stworzymy Europejski Fundusz Mieszkaniowy, z którego sfinansujemy program budowy lokali socjalnych i komunalnych. Program, poza dofinansowaniem krajowych programów budowy mieszkań, obejmie też wsparciem spółdzielnie mieszkaniowe oraz Społeczne Agencje Najmu. Warunkiem skorzystania z unijnego dofinansowania do budowy tanich mieszkań na wynajem będzie zapewnienie, że lokale te na stałe pozostaną w zasobie publicznym.

23. Środki unijne na budowę mieszkań.

Zwiększymy dofinansowanie dla samorządów, spółdzielni i podmiotów działających non-profit, które chcą budować mieszkania. Umożliwimy im zaciągnięcie pożyczek 0% z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Dofinansowanie obejmie również remonty pusto- stanów.

24. Dobrze zaplanowane osiedla.

Osiedla rozwijane w ramach inwestycji unijnych będą projektowane z myślą o potrzebach mieszkańców, w tym dostępie do usług publicznych i zieleni. Budynek będą pasywne energetycznie, a ich konstrukcja będzie wykorzystywać przyjazne dla środowiska materiały budowlane.

25. Stabilny najem.

Będziemy wspierać najem długoterminowy jako rozwiązanie gwarantujące wyższą stabilność dla rodzin i spowalniające wzrost czynszów. Wprowadzimy ogólnoeuropejskie regulacje przeciwdziałające nadmiernemu rozrostowi najmu krótkoterminowego, który już dziś w kolejnych miastach europejskich przyczynia się do wypychania mieszkańców z centrów miast i obumierania tkanki miejskiej.

26. Prawo do dachu nad głową.

Będziemy dążyć do uznania prawa do mieszkania za jedno z podstawowych praw w Unii Europejskiej. Część środków unijnych przeznaczonych na mieszkania przeznaczymy na przeciwdziałanie bezdomności, zgodnie ze skutecznymi praktykami realizowanymi w programach Najpierw Mieszkanie. Sprzeciwiamy się dyskryminacji osób w kryzysie bezdomności w dostępie do usług publicznych. We współpracy z trzecim sektorem postawimy na projekty wieloletnie, zapewniając im stabilne finansowanie.

EUROPA RÓWNYCH PRAW

27. Gwarancja praw reprodukcyjnych.

Ograniczanie praw kobiet w jednym państwie członkowskim jest zagrożeniem dla kobiet w całej Unii. Dlatego wprowadzimy Kartę Praw Kobiet Unii Europejskiej. Zagwarantuje ona każdej kobiecie w Europie prawo do legalnej, bezpiecznej, powszechnej i przystępnej cenowo opieki aborcyjnej oraz usług aborcyjnych świadczonych bez dyskryminacji. Aborcja powinna być dostępna, bezpieczna i legalna w całej Unii Europejskiej – co najmniej do 12 tygodnia ciąży. Włączymy też prawo do przerywania ciąży do Karty Praw Podstawowych UE. Wszystkie ciężarne mieszkające w Unii Europejskiej muszą mieć dostęp do badań prenatalnych, opieki położniczej i przedporodowej. W ramach Europejskiego Standardu Zdrowotnego zobowiązemy państwa członkowskie do zapewnienia niezbędnych świadczeń medycznych – bez zastaniania się klauzulą sumienia.

28. Ochrona przed przemocą ze względu na płeć.

Będziemy walczyć w obronie Konwencji Stambulskiej i rozszerzać jej działanie. Będziemy dążyć do wprowadzenia przez państwa członkowskie regulacji ochronnych dla tych grup kobiet, które są szczególnie narażone na przemoc i wyzysk. Prześladowanie ze względu na płeć będzie uprawniało do ubiegania się o azyl.

29. Chroniąca ofiary definicja zgwałcenia.

Aby lepiej chronić ofiary przemocy seksualnej, będziemy dążyć do wprowadzenia ujednoliconej definicji zgwałcenia w ustawodawstwie państw członkowskich UE. Tylko „tak” oznacza zgodę.

30. Równy podział władzy.

Wprowadzimy europejską zasadę parytetu płci, zapewniającą równą obecność kobiet i mężczyzn we wszystkich prezydiach i zarządach instytucji unijnych. Komitety startujące w wyborach do Parlamentu Europejskiego będą miały obowiązek dotrzymania pełnego parytetu płci na listach wyborczych.

31. Jednolity urlop rodzicielski.

Wszyscy rodzice w Europie zyskają prawo do jednolitego urlopu rodzicielskiego. Urlop będzie dzielony po równo pomiędzy rodziców.

32. Ochrona praw osób LGBTQ+.

Lewica walczy o równe prawa dla osób LGBTQ+. Tak jak walczymy w Polsce o równość małżeńską, związki partnerskie, ułatwienie procesu korekty płci, tak samo na szczeblu europejskim opowiadamy się za bezpieczeństwem, równością, dostępem do ochrony zdrowia i ochrony prawnej przed przemocą i prześladowaniem.

33. Gwarancja praw dla tęczyowych rodzin.

Związki zawarte w Unii Europejskiej powinny być respektowane przez wszystkie państwa członkowskie. Wprowadzimy obowiązek uznawania i transkrypcji aktów urodzenia i małżeństwa wystawionych przez inne państwo członkowskie, niezależnie od płci małżonków czy rodziców. Zagwarantujemy również kontynuację opieki medycznej związanej z tranzycją na terenie dowolnego państwa członkowskiego UE.

34. Zakaz terapii konwersyjnych.

Zakazemy tzw. „terapii konwersyjnych” i innych szkodliwych, pseudonaukowych praktyk wymierzonych w osoby LGBTQ+.

35. Marihuana legalna w całej Europie.

Kolejne państwa UE legalizują posiadania marihuany. Będziemy dążyć do legalizacji jej posiadania na poziomie Unii Europejskiej. Za docelowy system uznajemy oparcie jej produkcji i sprzedaży o system licencjonowanych lokalnych producentów, zapewniając publiczny nadzór nad bezpieczeństwem substancji w obrocie. Umożliwimy także uprawę niewielkich ilości marihuany na własny użytek. Dodatkowo zaprzestaniemy karania za posiadanie na własny użytek określonych ilości innych substancji psychoaktywnych. Zainwestujemy w rzetelną edukację dotyczącą wszystkich uzależniających substancji. Wdrożymy zintegrowany system terapii i pomocy dla osób zmagających się z uzależnieniami oraz ich rodzin, oparty na badaniach naukowych.

TRANSPORT

36. Realna droga do zeroemisyjnej mobilności.

Konkretne cele pośrednie na drodze do neutralności klimatycznej razem ze wspólnymi funduszami na zieloną transformację zwalczą wykluczenie oraz zbudują zdrowy i bezpieczny transport przyszłości. To zielona mobilność dla każdego, zamiast elektrycznych importowanych SUV-ów dla nielicznych. Już dziś polskie autobusy, pociągi i rowery sprzedawane są w całej Europie.

37. Inwestycje w transport zbiorowy. // Przeciw wykluczeniu transportowemu.

Lata zaniedbań doprowadziły infrastrukturę kolejową w wielu regionach Europy do ruiny, a w samej tylko Polsce wykluczenie transportowe to rzeczywistość kilkunastu milionów ludzi. Unia Europejska powinna zapewnić środki na modernizację i rozbudowę sieci kolejowej oraz program odtwarzania lokalnych połączeń kolejowych i autobusowych. Skierujemy również dodatkowe środki do regionów przygranicznych, aby poprawić w nich transport lokalny. Modernizacja sieci kolejowej i autobusowej będzie bodźcem do rozwoju polskiego przemysłu środków transportu zbiorowego.

38. Transport wygodny dla pasażera.

Utworzymy wspólny, europejski system biletowy pozwalający wygodnie kupić bilety na przejazdy na terenie Unii Europejskiej. Młodzież do 26. roku życia będzie w wakacje podróżować koleją po Europie za darmo – rozszerzymy program DiscoverEU oparty o Interrail Pass. Ujednicimy ulgi na transport zbiorowy. Wprowadzimy jasny system ochrony pasażera w razie opóźnień i odwołanych kursów – podobnie jak obecnie obowiązujący w transporcie lotniczym.

39. Kolej dalekobieżna.

Europa pozostaje w tyle pod względem rozwoju infrastruktury kolejowej, a w dużej części Europy Środkowo-Wschodniej wciąż nie ma kolei dużych prędkości. Zwiększymy środki przeznaczone na rozwój i modernizację europejskiej kolei dalekobieżnej, m.in. w ramach

Instrumentu „Łącząc Europę”. Rozwój sieci szybkiej kolei jako ekologicznej i wygodnej alternatywy dla transportu lotniczego wspierać będzie europejskie cele klimatyczne, a także wzmocni gospodarczą, społeczną i terytorialną spójność UE.

40. Rozwój sieci nocnych połączeń.

Podróż pociągiem powinna być dostępną i realną alternatywą dla lotów dla wszystkich obywateli podróżujących po Europie. Żeby to osiągnąć, zapewnimy rozwój nocnych pociągów w Europie, w tym do popularnych kierunków wakacyjnych. Szczególne wsparcie należy zapewnić odbudowie taboru kolejowego dostosowanego do nocnych połączeń. Sieć nocnych połączeń powinna objąć co najmniej wszystkie stolice kontynentalnej Europy.

41. Wspólny standard kolei w UE.

W Europie obecnie obowiązuje wiele standardów elektryfikacji kolei, co zmniejsza uniwersalność taboru przewoźników i utrudnia tworzenie wygodnych połączeń międzynarodowych. Unia Europejska działa w zakresie ujednoczenia standardu, jednak postęp jest zbyt wolny. Przyspieszymy ten proces i pogłębimy integrację w ramach Europejskiego Systemu Zarządzania Ruchem Kolejowym, dzięki czemu poprawi się interoperacyjność kolei europejskiej.

42. Tiry na tory

Kolejowy transport towarowy to bezpieczniejsza i bardziej ekologiczna alternatywa wobec dominującego obecnie transportu drogowego. Mimo lat kampanii społecznych, udział kolei w przewozie towarów sukcesywnie spada i wynosi obecnie niewiele ponad 20 proc. Będziemy wspierać unijne inwestycje w kolejowy transport towarowy, w szczególności w istniejące obecnie wąskie gardła na torach. Zainwestujemy również w rozwój technologii automatycznego sprzęgu sterowanego cyfrowo (DAC) w celu zwiększenia wydajności obecnego systemu kolejowego.

43. Elektryfikacja transportu i mikromobilność.

Sprawiedliwa elektromobilność to nie tylko wsparcie kolei, tramwajów, trolejbusów i autobusów elektrycznych, ale też elektrycznych rowerów i skuterów na każdą kieszeń. Stacje ładowania dla pojazdów elektrycznych stworzą prawdziwą sieć i umożliwią wygodne

przemieszczanie się. Będziemy inwestować w badania i wdrażanie technologii wodorowych i biopaliw tam, gdzie elektryfikacja byłaby nieefektywna.

44. Milionerzy zapłacą za loty prywatnymi odrzutowcami

Loty milionerów prywatnymi odrzutowcami powinny być wysoko opodatkowane. Odrzucamy politykę, w której najbogatsi są zwolnieni z proporcjonalnych kosztów walki z kryzysem klimatycznym. Sieć szybkiej kolei zapewni wygodną alternatywę dla lotów krótkodystansowych.

45. Bezpieczne drogi.

W samym tylko 2023 roku w UE miało miejsce około 20 tys. śmiertelnych wypadków drogowych. Tymczasem zgodnie z raportem europejskich instytucji kontrolnych, Unia Europejska nie podejmuje wystarczających działań, aby osiągnąć cele zawarte w Wizji Zero, czyli całkowitego wyeliminowania ofiar śmiertelnych i poważnie rannych w wypadkach drogowych do 2050 roku. Komisja powinna skuteczniej monitorować wdrażanie odpowiednich działań przez państwa członkowskie. Więcej uwagi powinno zostać również poświęcone nadmiernej prędkości, która jest jedną z głównych przyczyn wypadków. Zapewnimy środki unijne na zwiększenie bezpieczeństwa drogowego, czyli przebudowę infrastruktury w najbardziej niebezpiecznych miejscach.

46. Zielone miasta przyszłości.

Będziemy promować nowoczesną, odpowiedzialną urbanistykę – miasta powinny być projektowane z troską o potrzeby mieszkańców osiedli, dostępność zieleni i najlepsze standardy mobilności. Skierujemy dodatkowe środki europejskie na wzmocnienie transportu zbiorowego, ruchu pieszego i rowerowego w najbardziej zakorkowanych i uzależnionych od samochodów miastach.

47. Europejska Deklaracja Rowerowa.

Popieramy Europejską Deklarację Rowerową i będziemy dążyć do realizacji jej postulatów. W szczególności, będziemy podejmować dalsze działania mające na celu zachęcanie wzrostu udziału modalnego rowerów w transporcie, zwiększać inwestycje w tworzenie spójnej i bezpiecznej infrastruktury rowerowej oddzielonej od ruchu zmotoryzowanego, promować uwzględnianie inwestycji w ruch rowerowy na wszystkich poziomach rządów

i działać w celu realizacji Wizji Zero. Ponadto będziemy wspierać dalszy rozwój europejskiego sektora rowerowego, począwszy od produkcji rowerów i e-rowerów, przez sektor usług rowerowych aż do turystyki rowerowej i logistyki rowerowej dla zatłoczonych miast.

ENERGETYKA I POLITYKA KLIMATYCZNA

48. Europejska Unia Energetyczna.

Europa musi być kontynentem jednocześnie bezpiecznym energetycznie i poważnie traktującym kwestię zmian klimatu. Zamiast uzależniać się od surowców z Rosji i innych dyktatur Unia Europejska musi postawić na rozwój energetyki opartej na źródłach odnawialnych i energii jądrowej. Będziemy zacieśniać współpracę energetyczną w ramach Unii Europejskiej, wypracowując nowy model rynku energii, który umożliwi współpracę OZE z atomem tak, aby zminimalizować łączne emisje, zużycie zasobów i koszt. Postawimy na unijną współpracę w pozyskiwaniu surowców, aby obniżyć ich ceny i uniemożliwić dostawcom rozgrywanie państw wspólnoty przeciwko sobie, jednocześnie zwiększając standardy przestrzegania praw człowieka i praw pracowniczych na całym łańcuchu dostaw surowców energetycznych i materiałów niezbędnych do transformacji. Unia Europejska potrzebuje skutecznego systemu promującego i finansującego sprawiedliwą transformację energetyczną i gospodarczą na skalę globalną – odejście od paliw kopalnych jest koniecznością cywilizacyjną.

49. Zielone światło dla atomu i niskoemisyjnej energii odnawialnej.

W 2023 roku energetyka jądrowa stanowiła największe źródło elektryczności w Unii Europejskiej. Unia, zamiast zamykać czyste źródła energii, musi budować ich więcej – potrzebujemy dużych inwestycji jednocześnie w atom i w niskoemisyjne OZE. Uwzględnimy rolę energii jądrowej w zielonej transformacji poprzez rewizję traktatu EURATOM w stronę funkcjonalnej unijnej wspólnoty atomowej o realnych kompetencjach oraz zastąpienie dyrektywy o energetyce odnawialnej (RED) dyrektywą o czystej energii (Clean Energy Directive). Stworzymy unijne ramy publicznego wsparcia dla inwestycji w przedłużenie funkcjonowania już istniejących elektrowni jądrowych oraz budowę nowych elektrowni jądrowych, wiatrowych i słonecznych, a także rozwój możliwości przesyłania i magazynowania energii na skalę całego kontynentu. Opracujemy sprawiedliwy model finansowania transformacji energetycznej, aby uniknąć sytuacji, w której rachunki za prąd będą największym obciążeniem dla najuboższych segmentów społeczeństwa.

50. Zielona transformacja bez spekulacji.

System handlu emisjami (ETS) jest podatny na spekulacje, a przez to mało przewidywalny. Zastąpimy go systemem opłat za emisje, które będą ustalane w sposób przewidywalny i ułatwiający zarówno państwu członkowskiemu, jak i przedsiębiorstwom, planowanie długoterminowe. Całość środków z opłat za emisje będzie musiała być przeznaczana na zieloną transformację lub programy osłonowe z nią związane. Aby zabezpieczyć gospodarkę Unii przed ucieczką do krajów o niższych standardach ochrony środowiska, będziemy kontynuować proces wdrażania cła węglowego (CBAM). Zmodyfikujemy ten mechanizm tak, aby zapewnić globalną sprawiedliwość klimatyczną i wykorzystać pozyskane z niego środki na wsparcie zielonej transformacji krajów Globalnego Południa.

51. Okrągły stół dla klimatu.

Skuteczna polityka klimatyczna musi zdobyć zaufanie ludzi i uwzględnić ich obawy. To właśnie tych elementów zabrakło przy konstruowaniu obecnego Zielonego Ładu, czego rezultatem są fale protestów napędzanych przez populistycznych polityków. Potrzebujemy polityki klimatycznej z czerwonym sercem i otwartej na dialog. Dlatego w nowej kadencji proponujemy przeprowadzenie ogólnoeuropejskich paneli obywatelskich uwzględniających różne grupy społeczne, aby zapewnić nowe otwarcie i wypracowanie wspólnych rozwiązań.

52. Sprawiedliwa transformacja dla Unii i dla świata.

Zielona transformacja nie może odbywać się kosztem pracowników. Wraz z procesem odchodzenia od paliw kopalnych będziemy kierować wsparcie do regionów najsilniej od nich zależnych, umożliwiając utrzymanie zatrudnienia i standardu życia. Włączymy społeczności, których to dotyczy, w procesy decyzyjne. Zadbamy o skuteczną politykę informacyjną i edukacyjną dotyczącą transformacji energetycznej, tak aby społeczeństwa rozumiały jej potrzebę i założenia, a także związane z nią koszty i akceptowały je. Pracownikom sektora paliw kopalnych zagwarantujemy przekwalifikowanie się i zatrudnienie na co najmniej tak samo płatnym stanowisku w zielonym przemyśle. Jednocześnie będziemy wymagać wysokich standardów zatrudnienia dla pracowników nowego, zielonego sektora (w szczególności pracowników sektora wydobywania niezbędnych materiałów takich jak lit, miedź czy uran) – również w części łańcuchów dostaw znajdującej się poza granicami Unii.

53. Koniec uzależnienia od gazu i biomasy.

Unijne inwestycje w energetykę muszą być inwestycjami w czyste, niskoemisyjne źródła energii (atom, wiatr, słońce, biogaz z odpadów), a nie w "odnawialne" ale wysokoemisyjne źródła takie jak biomasa. Ustalimy jednolite europejskie ramy produkcji zielonego biometanu na bazie odpadów, aby uniknąć przerabiania żywności na biometan – sytuacja, w której rolnicy produkują kukurydzę na gigantycznych monokulturach tylko po to, żeby wylądowała w biogazowni, jest niedopuszczalna. Zielony biometan pozwoli uniezależnić Europę od kopalnego gazu ziemnego kupowanego od reżimów takich jak Rosja czy Katar.

54. Przeciw niszczeniu lasów dla biopaliw.

Promocja wykorzystania drewna i oleju palmowego w energetyce oraz transporcie ma katastrofalne skutki. Zarówno nasze lasy, jak i najcenniejsze ekosystemy świata zostają zamieniane w plantacje biopaliw. Wykluczmy taką biomasę z taksonomii zrównoważonych źródeł energii oraz zakazemy jej spalania w elektrowniach.

55. Energooszczędna infrastruktura.

Najtańsza i najczystsza energia to ta, której nie trzeba wytworzyć. Będziemy kontynuować i rozwijać systemowe rozwiązania prowadzące do oszczędności energii. Postawimy na bardziej ambitne cele poprawy efektywności energetycznej. Będziemy promować programy termomodernizacji i wymiany źródeł ciepła w budynkach dofinansowane z funduszy unijnych. Przeprowadzimy modernizację istniejących systemów ciepłowniczych w stronę zeroemisyjną oraz zadamy o zwiększenie liczby podłączeń do ciepła systemowego, a także będziemy modernizować systemy oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem inteligentnych technologii. Dzięki wyższej efektywności energetycznej więcej pieniędzy zostanie w budżetach domowych.

56. Energia wspólną własnością.

Włączymy obywateli i obywatelki w proces decyzyjny i inwestycyjny przy publicznych inwestycjach w OZE, tak by nikt nie zostawał w tyle. Utworzymy ogólnounijne ramy wspieranego przez państwo finansowania spółdzielczego dla dużej energetyki, takiej jak linie przesyłowe, energetyka jądrowa czy farmy wiatrowe offshore – demokracja energetyczna i własność spółdzielcza nie może ograniczać się do małych źródeł takich jak panele słoneczne na dachach.

OCHRONA PRZYRODY, ROLNICTWO I PRAWA ZWIERZĄT

57. Systemowe podejście do ochrony przyrody.

Minimalizacja wpływu na przyrodę i różnorodność biologiczną musi być elementem wszystkich sektorów polityki, zwłaszcza energetyki, transportu, planowania przestrzennego, rolnictwa i leśnictwa oraz turystyki. Ujednolicimy ochronę gatunkową w obrębie całej UE – wędrowny gatunek chroniony w jednym kraju nie może być celem polowań w drugim. Zwalczymy kłusownictwo i ograniczymy presję rybołówstwa w najbardziej obciążonych nią ekosystemach.

58. Odtwarzanie przyrody.

Regeneracja ekosystemów wzmocni ich odporność na zmiany klimatu i kryzys różnorodności biologicznej. Poprzez budowę zdrowych i odpornych ekosystemów złagodźmy skutki susz, powodzi i wzrostu temperatur, zapewniając bezpieczeństwo żywnościowe, zdrowie i dobrobyt wszystkich mieszkańców Europy. Popieramy odbudowę zasobów przyrodniczych, odwrócenie trendu wymierania zapylaczy, odtwarzanie mokradeł i stref buforowych chroniących wody śródlądowe i Bałtyk przed postępującym przeżyźnieniem. Wdrożymy ambitne cele Europejskiej Strategii Ochrony Bioróżnorodności 2030.

59. Sprawiedliwy wkład w ochronę przyrody.

Polska zachowała więcej obszarów w stanie bliskim naturalnemu niż wiele państw zachodniej Europy. Potrzebne są środki pozwalające na zachowanie takich obszarów, a także odbudowę zasobów przyrodniczych w miejscach, w których doszło do degradacji środowiskowej. Jednocześnie mechanizmy finansowe powinny zapewniać, że wszystkie kraje UE przyczyniać będą się do ochrony i odbudowy zasobów przyrodniczych w sposób odzwierciedlający ich siłę gospodarczą. Ochrona przyrody i zielona transformacja nie mogą pogłębiać nierówności, tak między ludźmi, jak i między krajami.

60. Opłacalne, zrównoważone rolnictwo.

Unia powinna mieć za cel samowystarczalność żywnościową opartą na lokalnej żywności wysokiej jakości i zmniejszać swoje uzależnienie od komercyjnego eksportu i dumpingu rolniczego. Ochronimy rolników przed nieuczciwą konkurencją krajów trzecich i spekulacją w sektorze żywności. Problemami rolnictwa w wielu krajach UE są monopole pośredników w handlu żywnością, gorsze warunki dla mniejszych, rodzinnych gospodarstw i niesprawiedliwy handel. Rolnik otrzymuje nieproporcjonalnie małą część kwoty płaconej przez konsumenta. To te systemowe problemy muszą zostać rozwiązane w pierwszej kolejności by wyjść naprzeciw problemowi nieopłacalności produkcji i bankructw rolników. Jednym z rozwiązań jest postulowane przez nas systemowe wsparcie dla spółdzielczości wytwórców. Drugim jest skrócenie do 30 dni terminów płatności, jakie rolnicy otrzymują od wielkich sieci handlowych i pośredników. Wzmocnimy pozycję rolników i przetwórców w negocjacjach cenowych w łańcuchu produkcji i dystrybucji. Będziemy przeciwdziałać nieuczciwym praktykom w handlu i wprowadzimy równowagę w negocjacjach cenowych.

61. Rolnictwo na pokolenia.

Uprościmy Wspólną Politykę Rolną z perspektywy rolnika. Za rządów Lewicy wnioski składane przez rolników były proste a przekazywane wsparcie skutecznie zmieniało polskie gospodarstwa rolne. Zreformujemy Wspólną Politykę Rolną, by promowała odpowiedzialne gospodarowanie, a nie zachęcała do praktyk degradujących środowisko. Oznacza to wsparcie finansowe usług korzystnych dla ekosystemu i bezpieczeństwa. Naszym celem jest powstrzymanie erozji gleb, zwiększenie odporności na suszę i powódzie, ograniczenie stosowania pestycydów, antybiotyków i innych substancji szkodliwych dla człowieka i innych organizmów. Będziemy wspierać modele rolnictwa takie jak uprawy bezorkowe, systemy permakulturowe czy agroleśnictwo.

62. Spółdzielczość rolna.

Będziemy wspierać rozwój spółdzielczości w rolnictwie. Małe i średnie gospodarstwa zyskują większe możliwości modernizacji i będą mogły konkurować z gospodarstwami wielkopowierzchniowymi. Będziemy wspierać powstawanie dobrowolnych spółdzielni rolnych, opierających się na współpracy wytwórców i przetwórców żywności, a także współpracujących z nimi kooperatyw spożywczych. Dzięki temu skróci się łańcuchy dostaw, a współpraca przy kupnie maszyn, inwestycjach i prowadzeniu prac poskutkuje wzrostem wydajności i opłacalności gospodarstw.

63. Odszkodowania za szkody rolnicze.

Zwiększymy kwoty odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową. Ponadto Skarb Państwa odpowiadać będzie też za szkody wyrządzone przez chronione ptactwo („kormoranowe”), a w przypadku szkód bobrowych odpowiedzialność obejmie również utracone korzyści.

64. Skuteczna walka z ASF i HPAI.

Afrykański Pomór Świń i grypa ptaków to problemy, z którymi zmagają się producenci rolni w całej Europie. Aby pomóc rolnikom potrzebne jest wsparcie finansowe na poziomie europejskim. Metody przeciwdziałania ASF oprzemy na obecnym stanie wiedzy naukowej, a priorytet nadamy działaniom takim jak odszukiwanie martwych dzików i poddawanie ich badaniom na obecność wirusa. Przyspieszymy wypłaty odszkodowań dla rolników, których gospodarstwa zostały dotknięte chorobami.

65. Inwestycje w produkcję alternatywnych źródeł białka.

Europa musi być liderem w nowej branży alternatywnych źródeł białka: mięsa komórkowego, produktów precyzyjnej fermentacji i roślinnych zastępników mięsa. Zwiększymy unijne inwestycje w ten sektor, tak aby Europa nie została w tyle za resztą świata, jednocześnie zapewniając publiczną własność tych technologii, kluczowych dla bezpieczeństwa żywnościowego na przegrzewającej się planecie.

66. Odpowiedzialność wobec przyrody świata.

Zminimalizujemy negatywny wpływ nadmiernej konsumpcji na przyrodę świata. Podejmiemy konsekwentną walkę z wylesianiem, handlem kością słoniową i innymi częściami ciał zagrożonych gatunków. Zakażemy importu produktów roślinnych do celów energetyki i transportu – biopaliwa z oleju palmowego wiążą się z niszczeniem lasów o największej różnorodności biologicznej na świecie.

67. Prawa zwierząt.

Niezbędna jest poprawa dobrostanu zwierząt gospodarskich, obejmująca, między innymi warunki życia, monitoring w rzeźniach, regulacje zasad transportu i uboju, działania edukacyjne i popularyzatorskie na rzecz diety roślinnej. Zlikwidujemy też fermy futrzarskie,

wycofamy szybko rosnące odmiany drobiu, zabronimy wykorzystywania zwierząt w cyrkach i skończymy z chowem klatkowym.

68. Europejski Rzecznik Praw Zwierząt

Powołamy Europejskiego Rzecznika Praw Zwierząt w celu stworzenia systemowego podejścia do ochrony praw zwierząt gospodarskich, dzikich i towarzyszących.

69. Europejski Trybunał Ochrony Środowiska.

Produkcja odpadów, zanieczyszczeń i dewastacja środowiska często nie spotyka się z wystarczająco zdecydowaną odpowiedzią. Stworzymy Trybunał Ochrony Środowiska – specjalny organ przy Europejskim Trybunale Sprawiedliwości, który stanie na straży Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu i dyrektywy o krajowych poziomach emisji, ścigając przestępstwa przeciwko środowisku. Trybunał będzie także rozstrzygał sprawy europejskich firm z branż takich jak rybołówstwo, górnictwo czy wiertnictwo, prowadzących działania za granicą, gdy zajdzie wątpliwość, czy przestrzegają standardów ochrony środowiska.

70. Walka z toksycznymi substancjami i plastikiem.

Konsekwentnie zwalczymy zatrucie ludzi i środowiska toksycznymi substancjami chemicznymi, zwłaszcza “wiecznymi chemikaliami” PFAS. Zdecydowanie ograniczymy ilość mikroplastiku trafiającego do środowiska oraz użycie plastiku we wszystkich produktach i sektorach, w których może być zastąpiony produktami łatwymi w recyklingu lub opartymi na kompostowalnych związkach organicznych (np. celulozie i włóknach roślinnych). Będziemy działać na rzecz rozszerzenia i usprawnienia systemu monitoringu poziomów toksycznych substancji na terenie całej UE.

71. Czyste wody.

Wdrożymy ujednolicony monitoring stanu ekosystemów wodnych, rozszerzony o ilościowe badania ekologiczne oraz modele matematyczne. Wdrożymy i wyegzekwujemy zasadę “korzystający płaci” i “zanieczyszczający płaci”, oraz obowiązek przestrzegania norm. Będą one elementami ogólnej, progresywnej i stopniowo wprowadzanej wyceny kosztów środowiskowych. Pogłębimy współpracę transgraniczną w zakresie ochrony rzek granicznych, takich jak Odra czy Ren.

Umierający Bałtyk to problem europejski. Zdecydowanie ograniczymy presję rybołówstwa i spływ biogenów rzekami krajów nadbałtyckich. Zwiększymy zaangażowanie UE w ochronę dna oceanów, zwłaszcza raf koralowych głębin oceanicznych.

72. Odpowiedzialność za odpady.

Śmieci, a zwłaszcza odpady niebezpieczne, nie będą wysyłane z krajów zamożniejszych do tych uboższych – zarówno w skali światowej, jak i europejskiej. Rozwiążemy problem tykających bomb ekologicznych – wielu zaniedbanych i zapomnianych składowisk odpadów niebezpiecznych. Broń chemiczna na dnie Bałtyku i inne składowiska materiałów niebezpiecznych zostaną należycie zabezpieczone. Pilnie ograniczymy zanieczyszczanie środowiska i obecność na stole substancji szkodliwych dla naszego zdrowia i innych organizmów – toksyn, antybiotyków, hormonów, a także mikroplastiku. Kosztem usunięcia szkód obciążymy sprawców zanieczyszczeń.

73. Koniec betonozy.

Środki unijne były wykorzystywane do betonowania przestrzeni publicznej – teraz posłużą do uczynienia jej zieloną i przyjazną. Dostosujemy przestrzeń miejską do zmieniającego się klimatu, m.in. wspierając mikroretencję wody oraz poprawiając dostęp do ławek, cienia, toalet i źródeł wody pitnej.

74. Walka ze smogiem.

Problem smogu jest problemem w skali ponadnarodowej – zanieczyszczenia powietrza nie zatrzymują się na granicach. Będziemy walczyć z problemem smogu przez rozwój ciepłowni, ciepła systemowego (w tym programy elektrociepłownictwa jądrowego), termomodernizacji i wymiany kotłów na pompy ciepła. Będziemy pokrywać do 100% kosztów wymiany kotłów dla gospodarstw domowych z niskimi dochodami. Zwiększymy unijne środki przeznaczone na program inwestycji w ocieplanie domów i oszczędzanie energii.

75. Walka z zanieczyszczeniem światłem.

Większość Europejczyków żyje obecnie pod niebem zanieczyszczonym światłem. Zbyt jasne noce zakłócają cykl nocny ludzi, zwierząt i roślin. Unia Europejska musi podjąć działania mające na celu zniwelowanie skali zanieczyszczenia światłem. Nadmierne sztuczne światło w nocy (ALAN) powinno zostać oficjalnie uznane za zanieczyszczenie, a jego

poziom regularnie monitorowany. Unia powinna również promować rozwój najlepszych praktyk w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia światłem, m.in. poprzez finansowanie zrównoważonego i „przyjaznego ciemnemu niebu” systemu oświetlenia ulicznego.

NAUKA I TECHNOLOGIA

76. Unia Europejska inwestująca w badania i rozwój.

Jak najszybciej spełnimy kryterium jakie wyznaczyły sobie państwa członkowskie UE: przekazywania co najmniej 3% PKB na badania i rozwój. Ani Polska, która wydaje dziś jedynie połowę tej kwoty, ani cała Unia Europejska nie mogą sobie pozwolić na dalsze zapóźnienia względem USA i Chin, jeśli chodzi o rozwój badań w najbardziej innowacyjnych sektorach czy też na dalsze pogłębianie strat kadrowych wskutek emigracji naukowców.

77. Wyrównywanie szans w Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Wspieranie doskonałości to podstawa polskiej i europejskiej polityki naukowej. Niestety w naszym regionie doskonałość nie wystarcza: prawdopodobieństwo otrzymania prestiżowego grantu Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC) w krajach Europy Środkowo-Wschodniej jest osiem razy niższe niż w krajach "starej" Unii, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii czy Izraela. To skutkuje umacnianiem się już mocnych ośrodków, skupionych głównie na zachodzie kontynentu. Będziemy wzmacniać politykę wyrównywania szans na rozwój nauki i innowacji wewnątrz Europejskiej Przestrzeni Badawczej, tak aby i w naszym regionie budować czempionów europejskiej i światowej nauki. Przeznaczymy część środków z Europejskiego Funduszu Spójności na finansowanie wysoko ocenianych projektów z naszego regionu, które nie uzyskały finansowania w konkursach głównych w ramach "Horyzontu Europa".

78. Wyrównywanie szans w Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej.

Będziemy dążyć do lepszego wykorzystania potencjału regionów przygranicznych i wzmocnienia współpracy międzynarodowej na poziomie szkolnictwa wyższego w Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej. Tym samym zbliżymy się do realizacji projektu wspólnego europejskiego dyplomu i standardów jakości kształcenia – który popieramy. Przeznaczymy więcej środków unijnych i mechanizmów wspierających tworzenie transgranicznych i transnarodowych uczelni (np.: jak Uniwersytet Europejski Viadrina) w tym politechnik, publicznych konsorcjów badawczych i edukacyjnych (np. jak dolnośląsko-niemiecki CASUS) oraz szkół doktorskich. W ten sposób, poprzez prowadzenie wspólnego standardu

dydaktyki, nadawanie wspólnych dyplomów, zwiększymy transfer wiedzy i dobrych praktyk dydaktycznych między Polską a resztą UE.

79. Ogólnodostępna wiedza

Każdego roku program „Horyzont Europa” inwestuje miliardy euro w badania i nowe technologie. Zagwarantujemy, że produkty inwestycji publicznych pozostaną w rękach publicznych. Wierzymy, że wynikiem publicznych inwestycji powinna być ogólnodostępna wiedza, produkty, których właścicielem jest ogół oraz wspólny dobrobyt. Zwiększymy środki finansowe przeznaczone na popularyzację wiedzy naukowej.

80. Europejska czarna lista “drapieżnych” czasopism.

Presja wywierana na naukowców, aby jak najwięcej publikować w formacie otwartym, stworzyła niebezpieczną niszę na rynku wydawnictw naukowych. Mnożą się nieuczciwe wydawnictwa, które pobierają wysokie opłaty za szybką publikację prac naukowych, omijając dobre praktyki wydawnicze w tym rzetelnego procesu recenzji. Będziemy na bieżąco monitorować i aktualizować czarną listę takich “drapieżnych czasopism” na poziomie europejskim. Lista będzie powszechnie dostępna dla środowiska naukowego i tworzona z jego udziałem. Czasopisma, które się na niej znajdują, nie będą mogły być punktowane w procesach ewaluacyjnych w państwach członkowskich.

81. Koniec z oligopolem prywatnych wydawnictw naukowych.

Oligopol prywatnych wydawnictw naukowych osiąga rekordowe w skali globalnej gospodarki marże ponieważ korzysta z publicznie finansowanej pracy naukowców. To naukowcy wykonują badania, piszą, recenzują i czytają artykuły publikowane w tych wydawnictwach. Oligopol narzuca im za to wysokie opłaty za formaty otwarte (“open access”), degeneruje również ideę dostępności wyników badań i prestiżu publikacji zależnego tylko od ich jakości, a nie zamożności publikujących. Przełamiemy oligopol prywatnych wydawnictw i zapewnimy uczciwość kosztów procesu publikacyjnego poprzez stworzenie sieci europejskich, publicznych wydawnictw koordynowanych przez koalicję instytucji naukowych. W okresie przejściowym będziemy negocjować warunki dostępu do publikacji na poziomie unijnym, zwiększając siłę negocjacyjną względem wydawnictw. Ponadto określimy warunki jakie wydawca komercyjny musi spełnić, aby dopuszczalne było opłacenie publikacji ze środków publicznych m.in. pełna transparentność kosztów procesu recenzji, stosowanie się do wymogów etycznych obowiązujących w nauce itd.

82. Transformacja cyfrowa dla społeczeństwa.

Zamiast cyfrowej dystopii z wszechwładzą korporacji, chcemy cyfrowego społeczeństwa przyszłości szanującego podstawowe prawa człowieka. Rozwój technologiczny musi być nakierowany na przynoszenie korzyści wszystkim obywatelom i obywatelkom, a także realizację ich potrzeb i aspiracji. Będziemy chronić prawo do bezpieczeństwa, prywatności i wolności wyboru. Europejska transformacja cyfrowa nie może też zostawiać nikogo z tyłu – każdy, niezależnie od miejsca zamieszkania, powinien mieć dostęp do przystępnej cenowo i szybkiej łączności cyfrowej.

83. Sztuczna inteligencja godna zaufania.

Sztuczna inteligencja może przynieść ogromne korzyści w ochronie zdrowia, edukacji, administracji publicznej i zarządzaniu przedsiębiorstwami. Musimy jednak zapewnić, by systemy AI były godne zaufania – korzystały z legalnych źródeł danych, były nadzorowane przez człowieka, spełniały standardy etyczne. Musimy wiedzieć co dzieje się z naszymi danymi. Musimy wiedzieć kiedy patrzymy na rzeczywiste zdjęcie, a kiedy na wytwór modelu AI. Musimy wiedzieć kiedy rozmawiamy z człowiekiem, a kiedy z chatbotem. Dlatego będziemy rozwijać przepisy Aktu o sztucznej inteligencji i wprowadzać zasady sztucznej inteligencji godnej zaufania.

84. Europejski Fundusz Sztucznej Inteligencji.

Stworzymy Europejski Fundusz Sztucznej Inteligencji, który będzie wspierać stosowanie godnej zaufania AI. Będziemy inwestować we wdrożenia modeli sztucznej inteligencji w małych i średnich przedsiębiorstwach, w badania nad innowacjami w tym zakresie, a także w rozwój etyki AI. Dzięki temu Unia Europejska będzie miała zarówno regulacje, jak i stabilne finansowanie rozwoju tej technologii.

85. Podatek cyfrowy.

Wprowadzimy podatek cyfrowy dla przedsiębiorstw prowadzących kampanie z wykorzystaniem reklam profilowanych i wykorzystujących dane użytkowników. Chcemy opodatkować tylko tych największych, którzy osiągają przychód miliarda euro rocznie. Dochód z podatku przeznaczymy na działania związane z tzw. higieną cyfrową i Europejski Fundusz Sztucznej Inteligencji.

86. Europejska suwerenność cyfrowa.

Unia Europejska nie może polegać wyłącznie na zewnętrznych dostawach sprzętu i technologii. Dlatego będziemy inwestować w technologie przełomowe, sztuczną inteligencję, obliczenia kwantowe, produkcję półprzewodników. Rozwiniemy sieć superkomputerów, a także centrów przetwarzania danych. Naszym celem jest suwerenność cyfrowa – skrócenie łańcuchów dostaw i możliwość pełnego zarządzania naszymi danymi.

87. Wspólnota cyberbezpieczeństwa.

UE musi budować przestrzeń cyfrową z troską o bezpieczeństwo naszych danych, prywatnych wiadomości, pieniędzy na koncie. Dlatego wprowadzimy standardy cyberbezpieczeństwa dla administracji i sektora prywatnego w całej Unii Europejskiej. Wraz ze standardami zapewnimy stabilne dofinansowanie zabezpieczenia infrastruktury krytycznej, rozwoju systemów i kompetencji w zakresie cyberbezpieczeństwa.

88. Twoje prawa w internecie.

Zagwarantujemy Twoje prawa w internecie. Portal społecznościowy bezpodstawnie usunął Twój wpis? Widzisz post kogoś innego, który narusza prawo? Stworzymy dobrze działające mechanizmy odwoływania się od takich decyzji. Zwiększymy kontrolę nad treściami nawołującymi do przemocy, fake newsami.

89. Wsparcie Publicznej Infrastruktury Cyfrowej.

Publiczna infrastruktura cyfrowa może pomóc nam odejść od gospodarki platformowej – w której jeden podmiot jest właścicielem całego zestawu narzędzi i może jednostronnie ustalać zasady – w kierunku gospodarki opartej na protokołach – w której funkcjonuje ekosystem współpracy mniejszych, interoperacyjnych rozwiązań i aplikacji, zbudowanych na wspólnym zestawie zasad i otwartych protokołów. Cyfrowe ambicje Europy powinny wykraczać poza rolę globalnego regulatora. Musimy aktywnie inwestować w budowę i utrzymanie publicznej infrastruktury cyfrowej. Powołamy w tym celu Europejski Fundusz Publicznej Infrastruktury Cyfrowej.

90. Inkluzywna transformacja cyfrowa.

Wykluczenie cyfrowe to poważny problem, który dotyka wiele osób starszych czy osoby mieszkające na odległych terenach wiejskich. Fundusze unijne powinny wspierać szkole-

nia i treningi zwiększające kompetencje cyfrowe, m.in. uwrażliwiać osoby starsze na niebezpieczeństwo oszustw w internecie. Będziemy inwestować w zwiększenie dostępności szybkiej łączności cyfrowej, aby obejmowała ona całą UE. Unijne środki powinny również promować różnorodność kulturową i różnorodność językową, np. poprzez inwestycje w dostępność dużych modeli językowych (LLM) i korpusów dla mniej popularnych języków europejskich, w tym śląski, kaszubski.

GOSPODARKA I FINANSE

91. Europejska gospodarka przyszłości.

Europa musi zainwestować w swoją przyszłość. Będziemy dążyć do zastąpienia „Paktu stabilności i wzrostu” takim, który jest dostosowany do obecnych wyzwań społecznych i klimatycznych. Nowy Pakt pozwoli na ambitny program inwestycyjny w zielone miejsca pracy i cyfrową transformację naszej gospodarki, który zapewni godne warunki życia wszystkim mieszkańcom Unii. Dzięki budowie społecznej gospodarki rynkowej możemy tworzyć dobre, stabilne i odpowiedzialne środowiskowo miejsca pracy.

92. Sektor publiczny aktywny w innowacjach i gospodarce.

Doceniamy aktywną rolę sektora publicznego w rozwoju gospodarki, kultury, nauki i technologii oraz zapewnianiu obywatelom codziennego bezpieczeństwa bytowego. Opowiadamy się za aktywnym działaniem Unii i jej państw członkowskich w procesach gospodarczych, tworzeniu miejsc pracy i wyznaczaniu standardów zatrudnienia. Będziemy inwestować w nowoczesny, ekologiczny przemysł, wspierający transformację energetyczną, wykorzystujący polską myśl techniczną i umiejętności polskich naukowców.

93. Mapa drogowa przyjęcia euro.

Ważnych decyzji nie podejmuje się pochopnie. Opowiadamy się za wypracowaniem ponad politycznymi podziałami mapy drogowej – przyjęcie euro dopiero po spełnieniu kryteriów konwergencji oraz w optymalnym momencie dla polskiej gospodarki i sytuacji gospodarstw domowych.

94. Sprawiedliwe podatki.

Ujednicimy w UE podatki od zysków kapitałowych i wprowadzimy podatek od transakcji finansowych. Wprowadzimy podatek cyfrowy – opodatkujemy wielkie korporacje cyfrowe. Wprowadzimy skuteczne działania na rzecz przeciwdziałania unikaniu opodatkowania. Opodatkujemy nadmiarowe zyski spółek energetycznych i paliwowych.

95. Europejski podatek od wielkich majątków.

Jednym z celów Unii jest zagwarantowanie sprawiedliwości społecznej (art. 3 TUE). Tymczasem wciąż obserwujemy rosnące nierówności i postępujący proces akumulacji bogactwa w rękach nielicznych. Unia powinna ustanowić progresywny podatek od bardzo wysokiego poziomu majątków, który zapłacą europejscy miliarderzy. Podatek ten przyczyniłby się do zwiększenia zasobów własnych UE, umożliwiając Unii finansowanie polityki transformacji ekologicznej i społecznej.

96. Walka z rajami podatkowymi.

Podatki powinny być płacone tam, gdzie osiągnane są zyski. Będziemy dążyć do likwidacji luk prawnych ułatwiających unikanie opodatkowania. Wprowadzimy obowiązek internetowej publikacji sprawozdań finansowych wszystkich firm o obrocie przekraczającym 50 mln euro i będziemy rozszerzać mechanizmy automatycznej wymiany informacji podatkowych. Każdy bank działający na terenie Unii Europejskiej będzie musiał ujawnić swoją aktywność w rajach podatkowych, a wszystkie kraje Unii będą musiały prowadzić rejestry faktycznych właścicieli spółek i trustów dostępne dla dziennikarzy i NGO zajmujących się walką z unikaniem opodatkowania. Będziemy dążyć do zmiany prawa, aby te rejestry mogły być dostępne publicznie. Majątek firmy, której udowodnione zostaną szczególnie ciężkie oszustwa podatkowe, będzie przepadał na rzecz państwa poszkodowanego.

97. Europejski Bank Centralny – bank pozytywnych zmian.

Rozszerzymy mandat Europejskiego Banku Centralnego, tak aby, poza stabilnością cen, dbał również o utrzymanie niskiego bezrobocia. Zmienimy politykę EBC, aby różnicował oprocentowanie pożyczek w zależności od tego, czy planowane inwestycje są korzystne społecznie, klimatycznie lub środowiskowo.

98. Usługi publiczne – dla społeczeństwa, nie dla zysków.

Zmienimy europejskie przepisy o pomocy publicznej, aby można było zapewnić obywatelom lepsze usługi publiczne. Zatrzymamy ich prywatyzację oraz ułatwimy ich powrót pod kontrolę samorządów.

99. Zreformowany i większy Fundusz Spójności.

Mimo upływu 20 lat od rozszerzenia UE na kraje naszego regionu, wciąż widoczne są znaczące nierówności gospodarcze między przyjętymi wtedy państwami a gospodarzami „Starej Unii”. Zreformujemy i znacznie zwiększymy budżet Funduszu Spójności. Rozszerzymy zakres Funduszu, aby obejmował on inwestycje, które bezpośrednio przekładają się na podwyższenie stopy życia obywateli (np. w mieszkalnictwo, zdrowie, badania, naukę i inne udogodnienia socjalne).

100. Demokratyzacja Europejskiego Mechanizmu Stabilności.

Wzmocnimy rolę Parlamentu Europejskiego w zarządzaniu Europejskim Mechanizmem Stabilności i skończymy z zasadą weta, która pozwala kilku bogatym krajom blokować konieczne interwencje EMS na rzecz krajów biedniejszych.

101. Patenty w ochronie zdrowia i rolnictwie.

Prawo do opieki zdrowotnej jest znacznie ważniejsze niż zyski wielkich korporacji. Będziemy dążyć do zmiany prawa patentowego, by nie ograniczało ono dostępności podstawowych dóbr, w tym żywności i leków.

102. Skuteczny nadzór nad sektorem bankowym.

Aby zwiększyć odporność banków na kryzysy i wstrząsy, podniesiemy minimalny wskaźnik kapitału podstawowego dla banków. Będziemy przeciwdziałać monopolizacji sektora bankowego i powstawaniu banków „zbyt wielkich, by upaść”. Zakażemy toksycznych produktów finansowych, które zniekształcają bilanse banków i wystawiają na ryzyko naszą gospodarkę.

103. Odporna gospodarka UE.

Pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy stanowią szansę rozwojową dla Polski. Przekształcimy unijny Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w stały mechanizm działający na rzecz zrównoważonego rozwoju, zmniejszania nierówności i łagodzenia skutków kryzysów gospodarczych.

104. Made in Europe.

W obliczu niestabilnej sytuacji w Europie i na świecie Unia Europejska musi postawić na bezpieczeństwo energetyczne, surowcowe, lekowe, żywnościowe. Wdrożymy strategię „Made in Europe”, która zainwestuje w kluczowe branże przemysłu i przywróci dobrze płatne miejsca pracy na nasz kontynent. Będziemy również dążyć do rozwoju europejskiego przemysłu półprzewodników.

105. Koniec ze zmianą czasu.

Opowiadamy się za odejściem od zmiany czasu. Obecne rozwiązanie nie przynosi już realnych korzyści gospodarczych, powoduje dezorganizację transportu i negatywne konsekwencje zdrowotne. Będziemy dążyć do powrotu do negocjacji rozwiązań w tym zakresie.

106. Gospodarka obiegu zamkniętego.

Domykanie cykli produkcji i recyklingu będzie opłacalną strategią biznesową w każdym sektorze przemysłu i usług. Wprowadzenie rozszerzonej odpowiedzialności za produkt i jego utylizację spowoduje systemową zmianę od jego sztucznego postarzania i jednorazowości, do bardziej zrównoważonego przemysłu. Stworzymy plan wdrożenia w całej Unii systemów kaucyjnych oraz systemów wielorazowego wykorzystania ustandaryzowanych pojemników, na koszt producenta. Utworzymy jednolite europejskie standardy butelek, pojemników na żywność itp.

107. Koniec z planowanym postarzaniem produktów.

Wprowadzimy silne ramy prawne ochrony konsumentów przed planowanym postarzaniem: zapewnimy prawo do naprawy dla produktów sprzedawanych na terenie Unii Europejskiej i będziemy je systematycznie wzmacniać i poszerzać, wydłużymy okres wydłużymy okres gwarancji producenta dla sprzedawanych produktów, oraz obowiązek umożliwienia przez producenta zainstalowania alternatywnego oprogramowania na sprzęcie, dla którego nie zapewnia on już aktualizacji bezpieczeństwa dla oprogramowania (takich jak smartfony czy produkty Internet of Things), tak aby nie stawały się elektrośmieciami i źródłami cyberzagrożenia tylko z uwagi na brak aktualizacji.

ZDROWIE, POLITYKA SPOŁECZNA I SENIORALNA

108. Europejski Standard Zdrowotny.

Chcemy poprawy opieki zdrowotnej w całej Europie. W tym celu proponujemy zwiększenie kompetencji unijnych w tym obszarze i ustanowienie Europejskiego Standardu Zdrowotnego. Będzie on określał, jakie podstawowe usługi medyczne, w tym badania prenatalne i aborcja, muszą być dostępne dla wszystkich Europejki i Europejczyków – zwłaszcza poza dużymi miastami.

109. Inwestycje w pracowników ochrony zdrowia.

Po pandemii COVID-19 systemy ochrony zdrowia w całej Unii borykają się z brakami personelu medycznego. Na chwilę obecną szacuje się, że w UE brakuje 1,8 miliona pracowników ochrony zdrowia, a na obecnej trajektorii do 2030 roku ten deficyt ma wzrosnąć do 4 milionów. Częścią nowego Europejskiego Standardu Zdrowotnego będą wysokie standardy dla pracowników ochrony zdrowia: odpowiednie poziomy płac uzależnione od średniego wynagrodzenia w gospodarce krajowej, działania mające na celu ochronę zdrowia psychicznego i fizycznego osób pracujących w ochronie zdrowia, wsparcie dla edukacji i rozwoju zawodowego. Ponadto rozszerzenie Funduszu Spójności umożliwi przeznaczenie więcej funduszy europejskich dla niedoinwestowanych systemów ochrony zdrowia w mniej zamożnych krajach Unii – tym samym zapobiegając odpływowi kadry medycznej do bardziej zamożnych państw Europy.

110. Powszechnie dostępna pomoc psychologiczna i psychiatryczna.

Kryzys zdrowia psychicznego dotyka całą Europę, dlatego postulujemy wdrożenie Europejskiej Strategii Zdrowia Psychicznego. Zapewni ona powszechny dostęp do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej w publicznej ochronie zdrowia oraz zwiększy dostępność kształcenia specjalistycznego w tym obszarze. Wprowadzimy dofinansowanie do 100% kosztów udziału w akredytowanych kursach psychoterapii pod warunkiem czasowego zobowiązania do pracy w publicznych poradniach. Zapewnimy powszechny dostęp do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej za pośrednictwem poradni stacjonarnych,

telefonicznych i online. Położymy nacisk na identyfikowanie i diagnozowanie przypadków zaburzeń na wczesnym etapie. Zwiększymy udział nakładów na pomoc psychologiczną i psychiatryczną w wydatkach zdrowotnych – ze szczególnym naciskiem na leczenie dzieci i młodzieży. Pandemia COVID-19 pokazała, jak ważne jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu wśród samych pracowników ochrony zdrowia – dlatego zapewnimy stałe wsparcie psychologiczne dla medyków i personelu pomocniczego.

111. Europejski program walki z rakiem.

Będziemy rozwijać Europejski program walki z rakiem. Skupimy się na badaniach przesiewowych w kierunku raka piersi, szyjki macicy, jelita grubego, płuc, prostaty i – w pewnych okolicznościach – żołądka. Zapewnimy wszystkim europejskim pacjentom poprawę dostępu do leków przeciwnowotworowych.

112. Profilaktyka i leczenie chorób cywilizacyjnych.

Unia Europejska musi mieć odpowiedź na choroby cywilizacyjne. Skierujemy dodatkowe środki na badanie konsekwencji i adaptację warunków edukacji, pracy, przestrzeni publicznej, aby zminimalizować zagrożenia dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Szczególną uwagę poświęcimy przypadłościom wynikającym z zanieczyszczenia hałasem, nowych technologii, spadku aktywności ruchowej.

113. Bezpieczeństwo lekowe i odporność na kryzysy.

Lekcje pandemii COVID-19 pokazują, że Europa nie może uzależniać swojego bezpieczeństwa lekowego od globalnych łańcuchów dostaw. Zapewnimy reshoring europejskiego przemysłu farmaceutycznego. Produkcja substancji czynnych i leków w Polsce i Europie pozwoli ochronić pacjentów przed niedoborami leków w przypadku zakłóceń globalnych łańcuchów dostaw i będzie szansą rozwojową dla unijnej i polskiej gospodarki. Pogłębimy współpracę państw członkowskich w zakresie reagowania na zagrożenia zdrowia publicznego.

114. Koniec z ubóstwem i wykluczeniem.

W pełni wdrożymy Europejski Filar Praw Społecznych. Przeznaczmy więcej środków z Europejskiego Funduszu Społecznego, by zapewnić każdemu dziecku dostęp do żywienia, mieszkania, opieki zdrowotnej i edukacji.

115. Powszechna dostępność żłobków.

Prawie trzy czwarte polskich rodziców łączy wychowywanie dzieci z pracą. Mimo to mniej niż co czwarte uczęszcza do żłobka. Przeznaczmy środki unijne na poprawę dostępności publicznych żłobków, aby więcej rodzin mogło z nich korzystać.

116. Godność dla osób z niepełnosprawnościami.

Będziemy dążyć do przyjęcia Europejskiej Dyrektywy Antydyskryminacyjnej, która będzie chronić osoby z niepełnosprawnościami przed niewłaściwym traktowaniem. Skierujemy środki unijne na mieszkalnictwo wspomagane, asystencję osobistą i na dostosowywanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. Podstawą do budowania polityki społecznej wobec osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów będzie Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

117. Gotowi na zmiany demograficzne.

Europejskie społeczeństwo się starzeje i naszym zadaniem jest się do tego przygotować. Uruchomimy program unijny zwiększenia liczby geriatrów i pracowników opieki. Będziemy wspierać finansowo samorządy w organizacji dostępnych dla senierek i seniorów aktywności kulturowych, sportowych, edukacyjnych.

118. Senioralny bon turystyczny.

Każda seniorka i każdy senior co dwa lata otrzyma bon w wysokości 150 euro na organizację wypoczynku, krajowe wyjazdy turystyczne i rekreacyjne – to rozwiązanie, które proponujemy na poziomie krajowym. Jednocześnie chcemy, aby program ten został rozszerzony na poziom europejski, aby dzięki funduszom z UE seniorki i seniorzy mogli zwiedzać Europę.

119. Aktywna jesień życia.

Uczestnictwo w kulturze ma ważne znaczenie dla jakości życia seniorów – pozwala im rozwijać zainteresowania, podtrzymywać więzi społeczne i miło spędzać czas. Za priorytet uznajemy dalsze finansowanie Klubów Seniora ze środków europejskich. Miejsca, w których osoby w jesieni życia mogą spotykać się z rówieśnikami, dobrze sprawdziły się w wielu lokalnych społecznościach. Jednocześnie, dzięki funduszom europejskim, wprowadzimy pakiet kulturowy w wysokości 20 euro miesięcznie dla osób po 65 roku życia.

Będzie go można wykorzystać do opłacenia biletów do kina, teatru, muzeum, na koncert czy potańcówkę. Jednocześnie będziemy wspierać finansowo samorzędy w organizacji nieodpłatnych aktywności kulturowych, w tym dedykowanych starszym mieszkańcom.

120. Europejska Karta Seniora.

Wprowadzimy Europejską Kartę Seniora podobną do Europejskiej Karty Dużej Rodziny, dający seniorom z krajów Unii prawa do zniżek w pozostałych krajach UE przy opłacaniu biletów do kin, teatrów, muzeów czy na koncerty, jak również podczas kupowania wyjazdów turystycznych czy rekreacyjnych.

DLA MŁODYCH

121. Przeciw wyzyskowi i bezrobociu młodych.

Rozprawimy się z wykorzystywaniem młodych na rynku pracy. Zakażemy darmowych staży i wprowadzimy minimalną stawkę godzinową dla stażystów – przyjmujemy dyrektywę o praktykach i stażach regulującą tę kwestię na terenie Unii Europejskiej. Wzmocnimy „Gwarancję dla młodzieży”, by zlikwidować bezrobocie wśród młodych osób.

122. Płynna znajomość języków po szkole.

Szkoła powinna gwarantować wszystkim dzieciom możliwość sprawnego nauczenia się języka angielskiego i innych popularnych języków urzędowych Unii Europejskiej. Aby to osiągnąć zaangażujemy w realizację tego celu zasoby instytucjonalne i finansowe Unii Europejskiej. Zapewnienie obywatelom UE możliwości komunikowania się nie może być wyłączną odpowiedzialnością państw członkowskich. Skończymy z koniecznością nauki na korepetycjach.

123. Dostępne akademiki.

Studenci w całej Europie borykają się z niedoborem miejsc w akademikach. W Polsce z roku na roku liczba takowych sukcesywnie spada. Szacuje się, że w naszym kraju na miejsce w nowoczesnym akademiku może liczyć tylko 1% studentów. Przygotowujemy strategię UE wobec kryzysu mieszkań studenckich oraz zapewnimy środki na zwiększenie inwestycji w tym obszarze.

124. Erasmus+ nie tylko dla bogatych.

Program Erasmus to jedna z najważniejszych propozycji UE dla młodych, umożliwiająca studia i zebranie doświadczeń w innych krajach unijnych. Jednak stypendia zapewniane przez program są bardzo często dalece niewystarczające do pokrycia kosztów ponoszonych przez studenta. W rezultacie oznacza to, że dostęp do programu jest nierówny, a studenci z mniejszymi środkami finansowymi często nie mają możliwości podjęcia studiów za granicą. Zwiększymy finansowanie dla programu i wysokość indywidualnych stypendiów.

125. Za prawem młodych do decyzji.

Parlament Europejski za często traktowany jest jako miejsce politycznej emerytury – w poprzedniej kadencji średnia wieku wynosiła 50 lat, a polskiej delegacji aż 56 lat, czyniąc ją jedną z najstarszych. Podczas gdy co piąty Europejczyk ma między 18 a 35 lat, grupa ta reprezentowana jest przez mniej niż 10 proc. europosłów. Młodzi ludzie powinni szeroko uczestniczyć w życiu publicznym i jak najwcześniej móc decydować o swojej przyszłości. Wprowadzimy obowiązkowe kwoty w wyborach do Parlamentu Europejskiego dla osób poniżej 35 roku życia. Prawo do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego powinno przysługiwać wszystkim po ukończeniu 16. roku życia.

126. Proces legislacji wrażliwy na młodych.

Decyzje za często podejmowane są przez pokolenie, które nie rozumie problemów młodych lub nie doświadczy długofalowych konsekwencji danych regulacji. Wprowadzimy mechanizm „kontroli młodzieżowej”, obejmującej zarówno ocenę wpływu, jak i mechanizm konsultacji z przedstawicielami młodych ludzi, gdy ustawodawstwo ma bezpośredni wpływ na młodych ludzi lub może mieć znaczące długoterminowe konsekwencje dla młodszych generacji.

127. Podróż na każdą kieszeń.

DiscoverEU to inicjatywa, która co roku daje kilkudziesięciu tysiącom osiemnastolatków możliwość podróżowania po Europie. Program oferuje miesięczny karnet pokrywający koszty podróży pociągiem oraz kartę zniżkową na wizyty kulturalne, zajęcia edukacyjne, transport lokalny i noclegi. Rozszerzymy program DiscoverEU tak, aby każda osoba między 18 a 26 rokiem życia otrzymała taką samą możliwość wakacyjnego odkrywania różnorodności Europy, jej dziedzictwa kulturowego i historii.

KULTURA

128. Odnowa programu Kreatywna Europa.

Zreformujemy program Kreatywna Europa. Zapewnimy więcej środków na mniejsze projekty, dzięki czemu zwiększy się liczba grantów przyznawanych każdego roku europejskim artystom. Powstanie również nowy fundusz, specjalnie z myślą o młodziźnie i rozwijaniu jej umiejętności artystycznych. Projekty współfinansowane z programu Kreatywna Europa będą musiały gwarantować stabilne zatrudnienie.

129. Większa stabilność pracy artystów.

Będziemy dążyć do lepszej regulacji rynku pracy artystów poprzez rozszerzenie na inne państwa członkowskie systemu ubezpieczeń dla osób zajmujących się działalnością artystyczną, który obowiązuje we Francji. Artyści będą mogli zostać członkami jednego z trzech Stowarzyszeń Ubezpieczeń Społecznych dla Artystów: dla artystów sztuk wizualnych, dla autorów (pisarzy i kompozytorów) oraz dla wykonawców. O statusie twórcy lub artysty decydować będą organizacje branżowe. Członkostwo w tych organizacjach będzie gwarantowało prawa pracownicze oraz możliwość skorzystania z ubezpieczeń społecznych, w tym korzystania z urlopu macierzyńskiego czy rodzicielskiego. Zrzeszeni otrzymają ułatwiony dostęp do miejsc związanych z kulturą, a także do ubiegania się o granty i dofinansowania.

130. Europejska Biblioteka Cyfrowa.

Powołamy Europejską Bibliotekę Cyfrową opierającą się na cyfrowych zasobach państw członkowskich. Każdy będzie mógł wypożyczyć w danym momencie jedną kopię dzieła objętego ochroną prawa autorskiego, w dowolnym z dostępnych języków. Utwory znajdujące się w domenie publicznej dostępne będą bez ograniczeń. Zadbamy o godne wynagrodzenia dla twórców.

131. Muzeum Historii Kobiet Europy w Warszawie.

W Warszawie powstanie Muzeum Historii Kobiet Europy prowadzące działalność edukacyjną i upamiętniającą walkę o prawa kobiet, w tym walkę sufrażystek, dorobek polskich działaczek feministycznych w PPS i protesty Polek z 2020 roku.

132. Cyfrowa kultura bez nadużyć.

Uregulujemy kwestie licencjonowania oprogramowania i cyfrowych dzieł kultury. Zakażemy wycofywania bezterminowych licencji przez wydawców, ograniczymy intruzywne systemy zarządzania prawami cyfrowymi (DRM) i zalegalizujemy powielanie w celach niekomercyjnych wycofanych z obrotu dzieł cyfrowych.

OBRONNOŚĆ

133. Europejska Unia Obronna.

Międzynarodowa współpraca obronna, w tym w ramach NATO i UE, jest najważniejszą gwarancją bezpieczeństwa Polski i Europy. Jednak ze względu na kolejne kryzysy polityczne i konflikty zagraniczne gwarancje te nie są już wystarczające. Dlatego będziemy dalej rozwijać mechanizmy wspólnej polityki zagranicznej i obronnej Unii Europejskiej oraz integrację sił zbrojnych w ramach UE, dążąc do samowystarczalności i autonomii obronnej Europy w strukturach NATO. W obliczu zagrożenia każde państwo członkowskie musi solidarnie odegrać proporcjonalną rolę w wysiłku na rzecz wspólnego bezpieczeństwa zależną od swojego położenia. W szczególności będziemy zabiegać o odpowiednie wsparcie krajów bezpośrednio zagrożonych rosyjskim imperializmem – Polski, krajów nadbałtyckich oraz poszczególnych krajów poza strukturami UE i NATO, takich jak Ukraina czy Mołdawia.

134. Europejska Obrona Cywilna.

W trakcie konfliktu zbrojnego potrzebujemy także skutecznej współpracy w zakresie ochrony ludności. Jednak taka współpraca nie jest obecnie odpowiednio rozwijana. Unijny mechanizm ochrony ludności nie jest odpowiednio przystosowany do warunków wojennych i nie pokrywa współpracy pomiędzy formacjami Obrony Cywilnej poszczególnych krajów. Dlatego postulujemy powołanie instytucji Europejskiej Obrony Cywilnej koordynującej działania w zakresie ochrony ludności w tym wyznaczającej jednolite procedur i dbającej o standaryzację wyposażenia. Podobna współpraca powinna objąć także wszystkie krajowe poza-wojskowe służby państwowe oraz inne instytucje publiczne kluczowe dla systemu obronnego.

135. Europejski Przemysł Obronny.

Żaden kraj nie jest w stanie w pełni zabezpieczyć łańcuchów zaopatrzenia tylko w ramach swojego terytorium. Jest to jeszcze trudniejsze w trakcie konfliktu zbrojnego, gdy przemysł jest pod stałym atakiem. Aby zapewnić bezpieczeństwo produkcji, remontów i dostaw sprzętu i amunicji, pogłębimy współpracę przemysłową pomiędzy państwami członkowskimi UE. Inwestycje w obronność powinny być w większym stopniu koordyno-

wane tak, by produkcja poszczególnych krajów Unii wzajemnie się uzupełniała i umożliwiła ograniczenie importu sprzętu, części oraz podstawowych materiałów spoza UE. Będziemy też wspierać powstawanie dużych łączonych europejskich przedsiębiorstw obronnych a także działania na rzecz wspólnych inwestycji w zakresie badań i rozwoju.

136. Wzmocnienie odporności.

Ochrona ludności i zapewnienie ciągłości funkcjonowania instytucji państwa jest kluczowym aspektem obronności. Nawet najlepsza armia nie jest w stanie działać bez oparcia w silnym i dobrze zorganizowanym społeczeństwie. Musimy zapobiegać istniejącym brakom w sferze cyberbezpieczeństwa, łączności, ochrony zdrowia, transportu oraz ewakuacji ludności, a także zwiększyć odporność na ataki hybrydowe i dezinformacje. Wzmocnimy finansowo oraz kadrowo Agencję Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa oraz będziemy dążyli do większej koordynacji pomiędzy nią a krajowymi wojskowymi oddziałami cyberbezpieczeństwa i cywilnymi instytucjami. Będziemy działać na rzecz przygotowania wspólnych planów ewakuacji i zabezpieczenia schronienia oraz najważniejszych potrzeb dla ludności zmuszonej do ucieczki z terenów objętych konfliktem. Ważne jest także zabezpieczenie wrażliwych systemów łączności i zapewnienie efektywnych kanałów komunikacji na czas kryzysów.

POLITYKA ZAGRANICZNA

137. Solidarni z Ukrainą.

Zapewnienie ciągłości politycznego, militarnego oraz humanitarnego wsparcia Ukrainy jest kluczowym wyzwaniem dla europejskiej polityki zagranicznej. Unia Europejska powinna podjąć większe wysiłki, aby Ukraina odparła rosyjską inwazję, a jej odbudowa przebiegła w duchu solidarności i gwarancji praw pracowniczych zamiast pogłębienia różnic klasowych i wzbogaceniu się garstki ukraińskich oligarchów i zagranicznych korporacji. Zajęte majątki rosyjskich i białoruskich oligarchów i notabli należy jak najszybciej wykorzystać do wsparcia finansowego obrony Ukrainy przed rosyjską agresją.

138. Broń dla Ukrainy, nie dla autokratów.

Unia Europejska obiecała przekazać Ukrainie milion pocisków artyleryjskich do końca marca 2024 roku. Dostarczono jedynie połowę tej liczby. Gdy Ukraina boryka się z poważnymi niedoborami, co zagraża również naszemu bezpieczeństwu, europejscy producenci broni eksportują duże ilości sprzętu i amunicji do krajów spoza UE, w tym do reżimów autorytarnych, takich jak Arabia Saudyjska czy Zjednoczone Emiraty Arabskie. Domagamy się natychmiastowego przerwania sprzedaży broni do krajów, w których udokumentowane zostało łamanie praw człowieka. Cały eksport broni powinien zostać poddany bardziej restrykcyjnym regulacjom.

139. Koniec uzależnienia od autorytarnych przemocowców.

Uzależnienie Unii Europejskiej i jej państw członkowskich od paliw kopalnych z Rosji sprawiły, że znaczące państwa europejskie zignorowały rosnący autorytaryzm reżimu Putina i zagrożenie, jakim stał się dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Musimy przerwać tę politykę. Mimo trwającej wojny, płatności krajów UE za gaz dla Rosji w ciągu ostatnich dwóch lat przekroczyły 80 miliardów euro. Musimy to przerwać. Domagamy się pełnego zerwania kontraktów gazowych, a także wprowadzenia zakazu importu rosyjskiego aluminium. Naszym celem jest również jak najszybsze uniezależnienie się od dostaw gazu i ropy od autorytarnych i łamiących prawa człowieka państw Zatoki Perskiej i Azerbejdżanu.

Wspieramy działania na rzecz zwiększenia autonomii strategicznej Europy i zmniejszenia

ryzyka dla naszych łańcuchów dostaw. Szczególna uwaga powinna zostać poświęcona wyeliminowaniu uzależnienia ekonomicznego – w tym surowcowego (np. w kontekście metali ziem rzadkich) – od Chin.

140. Otwarte drzwi dla rozszerzenia UE.

Sprzymyamy europejskim aspiracjom Ukrainy oraz innych demokratycznych państw Europy Wschodniej i Bałkanów Zachodnich. Unia Europejska powinna aktywnie wspierać społeczeństwa tych państw w budowie standardów demokratycznych i ochronie praw człowieka, w tym praw kobiet, praw mniejszości i praw pracowniczych. Dzięki wsparciu unijnemu, państwa kandydujące już na tym etapie powinny mieć możliwość przeprowadzenia inwestycji, które pozwolą na budowę silnej ekonomii społecznej i socjalnej oraz zniwelują nierówności wobec obecnych państw członkowskich. Szczególnie ważne jest zapewnienie znaczących środków dla transformacji energetycznej, co wesprze unijne aspiracje klimatyczne i pozwoli uniezależnić państwa regionu od Rosji.

Zmianie musi ulec również sam proces negocjacji akcesyjnych, który w tym momencie nie oferuje przejrzystych kryteriów oceny postępu. Jednocześnie rozszerzenie musi iść w parze z poważną reformą architektury UE w celu jej demokratyzacji i usprawnienia.

141. Europa na straży sprawiedliwości międzynarodowej.

Rosyjska zbrodnia agresji na Ukrainę, a także towarzyszące jej zbrodnie wojenne, muszą spotkać się ze zdecydowaną reakcją międzynarodowego systemu sprawiedliwości. Popieramy postulat powołania specjalnego trybunału mającego na celu osądzenie Federacji Rosyjskiej oraz ściganie wysokich rangą przywódców Rosji i Białorusi. Domagamy się dalszego aktywnego udziału UE w zabezpieczeniu dowodów i przygotowaniu spraw.

142. Przeciw polityce deregulacji i wyniszczającemu zadłużeniu.

Sprzeciwiamy się wyniszczającej polityce deregulacji i zaciskania pasa promowanej przez międzynarodowe instytucje finansowe i handlowe, takie jak Bank Światowy i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. W obliczu kryzysu rosnącego zadłużenia, podejmiemy działania na rzecz restrukturyzacji zadłużenia i umorzenia długów szczególnie obciążonych krajów. Popieramy inicjatywy na rzecz transferu technologii do krajów rozwijających się. Unia Europejska potrzebuje jasno opowiedzieć się po stronie nowego modelu relacji z państwami Globalnego Południa opartego na prawdziwym partnerstwie, a nie wyzysku.

143. Sprawiedliwy handel.

Podstawą polityki handlowej Unii Europejskiej powinien być handel przede wszystkim „sprawiedliwy”, a nie „wolny”. Obecny model przynosi korzyści przede wszystkim wielkim korporacjom, zaś na miejscu skutkuje stratami społecznymi i środowiskowymi. Domagamy się stopniowego wycofywania obecnych umów o wolnym handlu z krajami Globalnego Południa i zastąpienia ich takimi, które respektować będą suwerenność przemysłową i rolną, wspierać rozwój społeczny i skutecznie chronić środowisko. Nowe umowy powinny realizować międzynarodowe standardy i deklaracje, takie jak Porozumienie Paryskie, Porozumienie w sprawie różnorodności biologicznej z Kunming-Montreal czy podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy.

144. Najpierw ludzie, potem zyski.

Firmy działające na europejskim rynku nie powinny czerpać korzyści z wyzysku, łamania praw człowieka i niszczenia środowiska w UE i poza nią. Domagamy się wzmocnienia zapisów i szybkiego wdrożenia dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDD), zmuszającej przedsiębiorstwa do zapobiegania naruszeniom praw człowieka i działaniom prowadzącym do degradacji środowiska w ich łańcuchach dostaw. Doprowadzimy do przyjęcia lub wzmocnienia zapisów regulacji dotyczących pracy przymusowej, pracy dzieci czy wydobywania i handlu minerałami.

POLITYKA MIGRACYJNA

145. Bezpieczna granica to taka, na której nikt nie ginie.

Każdy ma prawo do godnego traktowania, zwłaszcza gdy ucieka przed wojną, przemocą czy dyskryminacją. Państwa członkowskie UE systematycznie łamią prawo do ubiegania się o ochronę międzynarodową. Na Morzu Śródziemnym co roku giną tysiące ludzi. Wciąż trwa również kryzys humanitarny na granicy polsko-białoruskiej. Komisja Europejska powinna egzekwować przestrzeganie przez państwa członkowskie zobowiązań UE, w szczególności w odniesieniu do praw podstawowych. Przekształćmy Frontex w jednostkę, której główną misją będzie niesienie pomocy, ratowanie ludzkiego życia na granicach Europy oraz umożliwienie rozpoczęcia legalnej procedury azylowej w bezpiecznym miejscu.

146. Europejski Systemu Wspólnego Azylu.

Obecny tekst porozumienia w sprawie Nowego Paktu Migracyjnego i Azylowego nie rozwiąże palących problemów stojących przed systemami azylowymi w UE, w tym ich niedoinwestowania. Zamiast tego jest dramatycznym ciosem dla praw człowieka w UE, skutecznie kładąc kres prawu do azylu.

Wprowadzimy zgodny z prawem międzynarodowym Europejski System Wspólnego Azylu. Będziemy pilnować przestrzegania zasady, że ubiegający się o azyl nie mogą być deportowani do kraju, w którym groziłoby im prześladowanie. Kraje członkowskie powinny wzajemnie uznawać swoje pozytywne decyzje azylowe, tak by osoby o statusie uchodźcy mogły swobodnie podróżować i osiedlać się w miejscach, gdzie znają język, mają perspektywy na zatrudnienie lub rodzinę.

147. Humanitarne procedury azylowe.

Zapewnimy uchodźcom podstawowe prawa, w szczególności do nierozdzielania rodzin. Osoby ubiegające się o ochronę mają prawo do pisemnej informacji w zrozumiałym dla nich języku o procedurze, której podlegają, a także darmowego wsparcia prawnego i usług tłumacza. Doprowadzimy do likwidacji zamkniętych ośrodków dla uchodźców, a zwłaszcza – jak najszybciej zakazemy przetrzymywania w nich dzieci. Ostateczna decyzja azylowa powinna zapadać w ciągu kilku miesięcy, a nie lat, jak dziś.

148. Unia odpowiedzialna za swoje granice.

Unia Europejska powinna wziąć odpowiedzialność za własne granice. Zdecydowanie sprzeciwiamy się współpracy w tym zakresie z autorytarnymi reżimami, takimi jak Turcja, Libia czy Tunezja. Komisja Europejska powinna zrezygnować z outsourcingu ochrony granic, usług poszukiwawczych i ratowniczych krajom trzecim. Zawiesimy umowę z libijską strażą przybrzeżną, wstrzymamy proces chartumski i zakończymy wsparcie finansowe UE dla reżimów odpowiedzialnych za łamanie praw człowieka, takich jak Egipt, Erytrea i Sudan. Zamiast tego zwiększymy finansowanie organizacji międzynarodowych, które zajmują się uchodźcami (np. UNHCR) oraz migrantami (np. IOM).

149. Skuteczne wsparcie integracji.

Zwiększymy finansowanie Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, aby zapewnić migrantom dostęp do edukacji i nauki języka. Nadamy migrantom, którzy spełnili określone kryteria (m.in. odpowiedni czas spędzony w danym kraju), prawa wyborcze do Parlamentu Europejskiego. Będziemy zachęcać państwa członkowskie do wprowadzenia podobnych rozwiązań na poziomie krajowym. Wprowadzimy Dyrektywę o pobycie długoterminowym, która pozwoli osobom spoza UE na kumulowanie okresów pobytu w różnych krajach członkowskich.

150. Przeciw wyzyskowi imigrujących.

To nie migranci obniżają płace, ale system, który zmusza ich do podjęcia pracy na gorszych warunkach, za mniejsze pensje i utrudnia pełne korzystanie z praw pracowniczych. Niezależnie od kraju pochodzenia, każda osoba zatrudniona w UE powinna pracować na tych samych warunkach co obywatele Unii. Przy Europejskiej Inspekcji Pracy powołamy wydział zajmujący się łamaniem praw migrantów i będziemy wspierać władze krajów członkowskich w tworzeniu jego krajowych odpowiedników. Równe stosowanie praw pracowniczych wobec migrantów zapobiegnie pogorszeniu się standardów zatrudnienia obywateli.

Materiał KKW Lewica do PE
Kwiecień 2024